Torsdagen den 21 januari 2021

P9_TA(2021)0027

Ingripandena mot den demokratiska oppositionen i Hongkong

Europaparlamentets resolution av den 21 januari 2021 om ingripandena mot den demokratiska oppositionen i Hongkong (2021/2505(RSP))

(2021/C 456/21)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

— med beaktande av sina resolutioner av den 19 juni 2020 om Kinas nationella säkerhetslag för Hongkong och om nödvändigheten av att EU försvarar Hongkongs höga grad av autonomi ([1]), av den 18 juli 2019 om situationen i Hongkong ([2]), av den 24 november 2016 om fallet Gui Minhai, den fängslade förläggaren i Kina ([3]), av den 4 februari 2016 om fallet med de försvunna bokförläggarna i Hongkong ([4]) och av den 17 december 2020 ([5]), särskilt med beaktande av betydelsen av att skapa verkningsfull europeisk lagstiftning om företags tillbörliga aktsamhet,

— med beaktande av sina tidigare resolutioner om Kina, särskilt resolutionerna av den 12 september 2018 om läget i förbindelserna mellan EU och Kina ([6]) och av den 16 december 2015 om förbindelserna mellan EU och Kina ([7]),

— med beaktande av sina tidigare rekommendationer om Hongkong, särskilt av den 13 december 2017 till rådet, kommissionen och vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik om Hongkong – 20 år efter överlämnandet ([8]),

— med beaktande av den höga representantens uttalande på EU:s vägnar av den 7 januari 2021 om massgripanden av personer som deltog i det prodemokratiska primärvalet i Hongkong i juli 2020, talespersonens uttalande av den 29 december 2020 om rättegången mot tio Hongkongbor, den höga representantens uttalande på EU:s vägnar av den 12 november 2020 om uteslutningen av ledamöter i Hongkongs lagstiftande församling, talespersonens uttalande av den 2 november 2020 om gripandet av flera demokrativänliga lagstiftare och före detta lagstiftare, talespersonens uttalande av den 24 september 2020 om gripandet av Joshua Wong och andra demokrativänliga aktivister, talespersonens uttalande av den 10 augusti 2020 om den senaste tidens angrepp och tillslag enligt den nationella säkerhetslagen i Hongkong, den höga representantens uttalande på EU:s vägnar av den 3 augusti 2020 om uppskjutandet av valet till det lagstiftande rådet i Hongkong samt den höga representantens uttalande på EU:s vägnar av den 1 juli 2020 om Kinas nationella folkkongress antagande av en nationell säkerhetslag för Hongkong,

— med beaktande av talmanskonferensens pressmeddelande av den 6 juli 2020,

— med beaktande av den kinesiska nationella folkkongressens ständiga kommittés antagande den 30 juni 2020 av den nationella säkerhetslagen i Hongkong,

— med beaktande av G7-utrikesministrarnas uttalande av den 17 juni 2020 om Hongkong,

— med beaktande av den särskilda administrativa regionen Hongkongs grundlag, som antogs den 4 april 1990 och trädde i kraft den 1 juli 1997,

— med beaktande av den gemensamma förklaringen av den 19 december 1984 från Förenade kungarikets regering och Folkrepubliken Kinas regering om Hongkong-frågan, även kallad den kinesisk-brittiska gemensamma förklaringen,

([1]) Antagna texter, P9_TA(2020)0174.
([2]) Antagna texter, P9_TA(2019)0004.
([3]) EUT C 224, 27.6.2018, s. 78.
([4]) EUT C 35, 31.1.2018, s. 46.
([5]) Antagna texter, P9_TA(2020)0375.
([6]) EUT C 433, 23.12.2019, s. 103.
([7]) EUT C 399, 24.11.2017, s. 92.
([8]) EUT C 369, 11.10.2018, s. 156.

— med beaktande av den trettonde årliga strukturerade dialogen, som ägde rum i Hongkong den 28 november 2019,

— med beaktande av det gemensamma meddelandet av den 12 mars 2019 från kommissionen och vice ordföranden/den höga representanten med titeln *EU och Kina – En strategisk hållning* (JOIN(2019)0005),

— med beaktande av EU:s politik för ”ett enat Kina”,

— med beaktande av artiklarna 144.5 och 132.4 i arbetsordningen, och av följande skäl:

A. Den 5 januari 2021 grep polisen i Hongkong 53 företrädare för den demokratiska oppositionen och aktivister anklagade för omstörtande verksamhet enligt den nationella säkerhetslagen för Hongkong. Bland de gripna återfanns organisatörer och kandidater från det demokratiska primärvalet i juli förra året inför valet till det lagstiftade rådet i den särskilda administrativa regionen Hongkong, tidigare ledamöter av det lagstiftande rådet, ledamöter av distriktsfullmäktige och en amerikansk advokat inblandad i den demokrativänliga rörelsen. Enligt Hongkongpolisens instruktioner frös banker också 1,6 miljoner Hongkongdollar kopplade till de 53 personerna. Alla utom tre har under tiden släppts mot borgen i väntan på vidare utredning.

B. Detta var det senaste i en lång rad gripanden av företrädare och aktivister inom den demokratiska oppositionen och andra åtgärder som syftar till att undergräva de demokratiska institutionerna i Hongkong sedan den nationella säkerhetslagen trädde i kraft den 1 juli 2020. 93 oppositionsföreträdare har gripits i kraft av lagen sedan den infördes. Den 1 september 2020 hävdade FN:s människorättsexperter att lagen ”både väcker allvarliga farhågor om lagenligheten och innebär otillbörliga begränsningar i yttrande- och mötesfriheten”.

C. Hongkongs säkerhetsminister har meddelat att de gripna misstänktes för att försöka lamslå regeringen genom sina planer på att använda sina demokratiska rättigheter och vinna en majoritet av platserna i den lagstiftande församlingen.

D. Flera demokrativänliga företrädare har med politiska motiv diskvalificerats som folkvalda på grundval av Nationella folkkongressens resolution av den 10 november 2020 om att göra patriotism till ett rättsligt krav för lagstiftare, vilket fick till följd att nästa alla oppositionsmedlemmar avgick från det lagstiftade rådet. Hongkongs tidigare oberoende rättsväsen angrips alltmer av det kinesiska kommunistpartiet och den statskontrollerade pressen.

E. Den 15 januari 2021 blockerade Hong Kong Broadband Network en demokrativänlig webbplats på begäran av Hongkongmyndigheterna i kraft av den nationella säkerhetslagen. Detta första fall av internetcensur enligt den nationella säkerhetslagen väcker farhågor om att myndigheterna i Hongkong planerar att använda lagen för att ytterligare kringskära yttrandefriheten och informationen på nätet. Detta skulle få skadliga konsekvenser för både de medborgerliga friheterna och demokratin.

F. Hongkongs regering beslutade att skjuta upp valet till det lagstiftande rådet, som skulle ha hållits den 6 september 2020, med ett år – ett tydligt försök att hämma oppositionen, som för första gången hade en reell chans att få majoritet. Omedelbart efter att den nationella säkerhetslagen hade trätt i kraft meddelade Hongkongs ledare Carrie Lam att primärvalet var ogiltigt och kunde stå i strid med säkerhetslagen.

G. Den 23 augusti 2020 grep de kinesiska myndigheterna tolv Hongkongaktivister som påstods ha försökt fly från Hongkong med båt. Tio av de tolv aktivisterna dömdes till fängelse i mellan sju månader och tre år, anklagade för att olagligen ha tagit sig över gränsen, i en rättegång som inte respekterade de tilltalades rätt till ett korrekt förfarande. En av aktivisterna, den 19-årige studenten Kok Tsz-Lun, har dubbelt medborgarskap i Kina och Portugal och är därför EU-medborgare. De tilltalade hölls kvar i isoleringscell och ställdes inför rätta i Shenzhen. De nekades även möjlighet att välja ombud.

H. Frihetsberövandet och rättegången i Shenzhen stred mot principerna om en rättvis rättegång och ett korrekt förfarande. Den 15 januari 2021 fick den kinesiske människorättsadvokaten Lu Siwei sin advokatlicens indragen av justitiedepartementet i Sichuanprovinsen för att han företrätt en av de tolv aktivisterna. Människorättsadvokaten Ren Quanniu var kallad till förhör i justitiedepartementet i Henanprovinsen den 19 januari 2021 sedan han invänt mot dess beslut att inleda ett förfarande i syfte att dra in hans licens av samma anledning. Båda advokaterna riskerar att få licensen

indragen efter att ha försökt företräda Hongkongaktivister som stoppades av de kinesiska myndigheterna medan de försökte fly till Taiwan med båt. Tio diplomater, bland annat en del som företräder EU-medlemsstater, förbjöds att sitta med som observatörer vid förhöret av Lu Siwei i Chengdu den 13 januari 2021.

I. Den 10 augusti 2020 greps Jimmy Lay, mediemogul och grundare av den demokrativänliga tidningen *Apple Daily*, anklagad för att ha brutit mot den nationella säkerhetslagen.

J. Den nationella säkerhetslagen strider klart mot den gemensamma kinesisk-brittiska förklaringen från 1984 och grundlagen för den särskilda administrativa regionen Hongkong från 1990, som garanterar självstyre och oberoende för den verkställande, lagstiftande och dömande makten samt grundläggande fri- och rättigheter såsom yttrandefrihet, mötesfrihet, föreningsfrihet och pressfrihet i 50 år efter överlämnandet av överhögheten. Den nationella säkerhetslagen hindrar även Hongkong från att efterleva sina internationella skyldigheter på människorättsområdet, bland annat den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, vars tillämpning i Hongkong snart ska ses över.

K. Human Rights Watch skriver i sin årliga rapport att Kina befinner sig mitt i den mörkaste perioden för de mänskliga rättigheterna sedan massakern på Himmelska fridens torg.

L. EU hyser fortsatt stora betänkligheter mot Folkrepubliken Kinas nationella säkerhetslag för Hongkong. Detta är en känslig fråga med långtgående konsekvenser för Hongkong och dess folk, för EU-medborgare och utländska medborgare, för europeiska och internationella civilsamhällesorganisationer samt för företagens förtroende för Hongkong. Den nationella säkerhetslagen ökar riskerna för EU-medborgare i Hongkong.

M. EU har alltid gett starkt stöd till principen om ”ett land, två system” och bevarandet av Hongkongs omfattande självstyre i överensstämmelse med grundlagen och internationella åtaganden. Under rådande omständigheter är dessa principer på väg att bli oåterkalleligt kullkastade.

N. I december 2020 enades EU och Kina i princip om ett övergripande investeringsavtal.

1. Europaparlamentet kräver ett omedelbart och villkorslöst frigivande av dem som gripits i Hongkong under de två första veckorna 2021, och av alla dem som gripits tidigare för anklagelser enligt den nationella säkerhetslagen, och kräver att alla anklagelser mot dem dras tillbaka. Parlamentet uppmanar med kraft myndigheterna att respektera rättsstatsprincipen i Hongkong, mänskliga rättigheter, demokratiska principer och ett omfattande självstyre enligt principen ”ett land, två system”, såsom den fastställs i Hongkongs grundlag och i linje med inhemska och internationella skyldigheter.

2. Europaparlamentet kräver ett omedelbart och villkorslöst frigivande av de Hongkongaktivister som frihetsberövades den 23 augusti 2020 medan de enligt uppgift försökte fly med båt, och kräver att alla anklagelser mot dem dras tillbaka. Parlamentet uppmanar Europeiska utrikestjänsten, via EU:s delegation i Kina, att fortsätta att ge vederbörligt stöd till Kok Tsz-Lun, som har både kinesiskt och portugisiskt medborgarskap och därför är EU-medborgare och som också var en av de tio personer som dömdes i Shenzhen. Parlamentet uppmanar de kinesiska myndigheterna att omedelbart ge tillbaka licenserna till deras försvarare, människorättsadvokaterna Lu Siwei och Ren Quanniu.

3. Europaparlamentet kräver ett omedelbart och villkorslöst frigivande av alla fredliga Hongkongdemonstranter som gripits de senaste åren, bland andra Joshua Wong, Ivan Lam och Agnes Chow, och kräver att alla anklagelser mot dem ska dras tillbaka. Parlamentet efterlyser en oberoende, opartisk, effektiv och snabb utredning av Hongkongpolisens våldsanvändning mot demonstranter.

4. Europaparlamentet uppmanar myndigheterna i Hongkong att omedelbart sluta använda den nationella säkerhetslagen för att undertrycka yttrande-, mötes- och föreningsfriheten. Parlamentet framhåller betydelsen av att i nästa steg förhindra diskvalificering av ledamöter av distriktsfullmäktige samt ändringar i vallagen som ytterligare skulle begränsa utrymmet för det demokrativänliga lägret i strid med de rättsliga garantierna i Hongkongs grundlag och med internationella skyldigheter och normer.

5. Europaparlamentet kräver ett fullständigt tillbakadragande av lagen med namnet ”Nationella folkkongressens beslut om upprättande och genomförande av den särskilda administrativa regionen Hongkongs rättssystem och genomförandemekanismer för bevarande av den nationella säkerheten”, vilken skadar Hongkongs internationella status genom att urholka dess självstyre och demokrati, rättssystemets oberoende och respekten för de mänskliga rättigheterna. Parlamentet

understryker att Hongkongs befolkning bör åtnjuta de friheter och det omfattande självstyre som garanteras av såväl grundlagen som den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, som Hongkong är part i.

6. Europaparlamentet betonar att införandet av den nationella säkerhetslagen är ett brott mot Folkrepubliken Kinas åtaganden och skyldigheter enligt folkrätten, nämligen den gemensamma kinesisk-brittiska förklaringen, hindrar upprättandet av ett tillitsfullt förhållande mellan Kina och EU och undergräver framtida samarbete.

7. Europaparlamentet uttrycker oro över det kinesiska kommunistpartiets och den statskontrollerade kinesiska pressens tilltagande angrepp mot Hongkongs rättsväsen, som syftar till att direkt ifrågasätta rättsväsendets oberoende. Parlamentet är bekymrat över att den nationella säkerhetslagen i nästa steg kan åberopas än mer för att undergräva rättsväsendets oberoende i Hongkong, då chefsministern ges behörighet att utse domare för lagföring i nationella säkerhetsmål och då de tilltalade kan komma att utlämnas till Fastlandskina och dömas i kinesiska domstolar.

8. Europaparlamentet välkomnar varmt den brittiska regeringens beslut att öppna en väg till medborgarskap för mer än en miljon Hongkongbor som har pass som medborgare i ett brittiskt utomeuropeiskt territorium (BNO-pass). Parlamentet fördömer Kinas hot om att dra tillbaka erkännandet av sådana pass som giltiga resehandlingar och är bekymrat över de senaste uppgifterna om att Kina överväger att stänga ute personer med BNO-pass från offentliga ämbeten i Hongkong eller till och med förvägra dem rätten att rösta i val i Hongkong. Parlamentet uppmanar rådet, utrikestjänsten och kommissionen att förbättra samordningen för att få till stånd ett framgångsrikt och effektivt genomförande av åtgärdspaketet för Hongkong från juli 2020. Parlamentet uppmanar utrikestjänsten att tillhandahålla en bedömning av dessa åtgärder med större insyn, bland annat det brådskande behovet av ett ”livbåtssystem” för Hongkongmedborgare vid fortsatt försämring av situationen för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna.

9. Europaparlamentet uppmanar med kraft all diplomatisk personal från EU och Europa att göra allt som står i deras makt för att skydda och stödja de fredliga aktivisterna i Hongkong, bland annat genom att närvara vid rättegångar, ansöka om fängelsebesök och konsekvent och resolut vända sig till de lokala myndigheterna under full tillämpning av EU:s riktlinjer om människorättsförsvarare och annan relevant EU-politik, bland annat handlingsplanen för mänskliga rättigheter och demokrati.

10. Europaparlamentet är djupt bekymrat över rapporterna om att myndigheterna i Hongkong överväger att lagföra de danska lagstiftarna Uffe Elbæk och Katarina Ammitzbøll för att de hjälpt Hongkongaktivisten Ted Hui att gå i exil i Storbritannien. Parlamentet anser att de föreslagna åtalen mot de danska lagstiftarna är olagliga och felaktiga, och uttrycker stark oro över det kinesiska kommunistpartiets beslutsamhet att tysta avvikande Hongkongröster i hela den demokratiska världen genom extraterritoriell tillämpning av den nationella säkerhetslagen. Parlamentet uppmanar med kraft Kina att frige orättmätigt frihetsberövade EU-medborgare, såsom den irländske medborgaren Richard O’Halloran. Parlamentet uppmanar vidare kommissionen att göra en riskbedömning av hur Hongkongs nationella säkerhetslag kan påverka europeiska medborgare.

11. Europaparlamentet är alltjämt ytterst bestört över det fortsatta frihetsberövandet av den svenske förläggaren Gui Minhai och kräver ett kraftfullt och fast ingripande av EU och medlemsstaterna på högsta nivå för att säkerställa hans frigivning. Parlamentet kräver att Kok Tsz-Lun, medborgare i både Hongkong och Portugal, ska friges och att han ska få möjlighet att träffa personal från Portugals konsulat och välja ombud själv.

12. Europaparlamentet välkomnar beslutet från EU:s medlemsstater och andra internationella partner om att upphäva utlämningsavtal med Hongkong. Parlamentet framhåller vikten av att fortsätta att observera rättegångar och fortsätta att bedöma och förbereda reaktioner på de möjliga konsekvenserna av den nationella säkerhetslagen utanför Hongkong. Parlamentet upprepar sin uppmaning till medlemsstaterna att upphäva sina utlämningsavtal med Folkrepubliken Kina för att förhindra att exempelvis uigurer, Hongkongmedborgare, tibetaner eller kinesiska dissidenter i Europa utlämnas för att ställas inför rätta i en politisk rättegång i Folkrepubliken Kina.

13. Europaparlamentet fördömer Europabaserade bankers roll när de hjälper de kinesiska myndigheterna att tillämpa den nationella säkerhetslagen genom att frysa tillgångar och bankkonton tillhörande demokrativändliga före detta lagstiftare och religiösa ledare.

14. Europaparlamentet erinrar om att Hongkong har åtnjutit öppen internettillgång men är bekymrat över att den nationella säkerhetslagen ger polisen befogenhet att beordra internetleverantörer att blockera webbplatser. Parlamentet uttrycker stark oro över uttalandena nyligen av internetleverantören Hong Kong Broadband Network om att man har för avsikt att avvisa webbplatser som kan uppmuntra till ”olagliga handlingar” baserat på den nationella säkerhetslagen, och över den påtagliga risken att Hongkong därigenom kan komma att återintegreras i den kinesiska brandväggen. Parlamentet uppmanar med kraft myndigheterna i Hongkong att omedelbart dra tillbaka alla order om stängningar som redan har utfärdats och att återupprätta full internettillgång.

15. Europaparlamentet uppmanar med kraft rådet att intensifiera sina diskussioner om och sin bedömning av åtgärdspaketet för Hongkong och att skyndsamt överväga att införa riktade åtgärder mot personer i Hongkong och Kina, bland annat Carrie Lam, Teresa Yeuk-wah Cheng, Xia Baolong, Xiaoming Zhang, Luo Huining, Zheng Yanxiong, Ping-kien Tang, Wai-Chung Lo och Ka-chiu Lee, inom ramen för EU:s globala sanktionssystem för mänskliga rättigheter och att därvidlag, under 2021, beakta nödvändigheten av att återupprätta medborgerliga och politiska rättigheter och efterlevnaden av villkoret att företrädare för den demokratiska oppositionen ska friges och tillåtas delta i det kommande valet i full överensstämmelse med grundlagen i den särskilda administrativa regionen Hongkong.

16. Europaparlamentet beklagar att beslutet om ett politiskt ingående av det övergripande investeringsavtalet mellan EU och Kina inte speglade parlamentets krav från tidigare resolutioner om Hongkong om att investeringsförhandlingarna skulle användas som hävstång för att bevara Hongkongs omfattande självstyre samt dess grundläggande rättigheter och friheter. Parlamentet beklagar att EU genom att rusa in i detta avtal utan att vidta några konkreta åtgärder mot de pågående allvarliga människorättskränkningarna, exempelvis i Hongkong, Xinjiang-provinsen och Tibet, riskerar att försvaga sin trovärdighet som global människorättsaktör. Parlamentet kommer att granska avtalet omsorgsfullt, bland annat dess bestämmelser om arbetstagarrättigheter, och erinrar kommissionen om att parlamentet kommer att beakta människorättssituationen i Kina, inklusive Hongkong, när det ombeds att godkänna investeringsavtalet eller framtida handelsöverenskommelser med Folkrepubliken Kina.

17. Europaparlamentet uppmanar EU och alla dess medlemsstater att handla enat och beslutsamt för att få till stånd ett oberoende FN-övervakningsorgan för Kina genom att proaktivt utvidga koalitionerna med likasinnade länder via ett möte om Kina inom ramen för ”Arriaformeln” i FN:s säkerhetsråd, genom att uppmana FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter att inleda en utredning inom människorättsrådet om övergreppen och genom att uppmana FN:s generalsekreterare att utse ett särskilt sändebud för Kina. Parlamentet uppmanar utrikestjänsten och de medlemsstater som är medlemmar i FN:s råd för mänskliga rättigheter att öka ansträngningarna för att offentligt ta upp oron över Kinas rättighetskränkningar, exempelvis genom att ta initiativ till en extra session om människorättssituationen i Kina, inklusive Hongkong, under rådets 2021-cykel, och understryker att Kinas medlemskap i rådet medför ett krav på att landet förbinder sig till högre säkerhetsstandarder i fråga om mänskliga rättigheter.

18. Europaparlamentet uppmanar EU att verka för att FN:s generalsekreterare eller FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter utser ett särskilt FN-sändebud eller en särskild rapportör för situationen i Hongkong för att på så vis ansluta sig till initiativet från ordförandena för de brittiska, kanadensiska, australiska och nyzeeländska utrikesutskotten. Parlamentet uppmanar rådet och vice ordföranden/den höga representanten att samarbeta med världssamfundet för att inrätta en internationell kontaktgrupp för Hongkong.

19. Europaparlamentet uppmanar världssamfundet att infria sina löften att hjälpa Hongkongs befolkning och vidta brådskande åtgärder utan motstycke för att ställa Kina till svars för dessa kränkningar av folkrätten. Parlamentet upprepar sin uppmaning till EU och medlemsstaterna att överväga att ta ett fall till Internationella domstolen på grund av att Kinas beslut att införa den nationella säkerhetslagen i Hongkong och den efterföljande tillämpningen strider mot den gemensamma kinesisk-brittiska förklaringen och den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter.

20. Europaparlamentet välkomnar den nyinrättade bilaterala dialogen om Kina mellan EU och USA, som inleddes den 23 oktober 2020. Parlamentet manar till förstärkt samordning med internationella partner, däribland den kommande amerikanska administrationen, i alla aspekter av förbindelserna med Folkrepubliken Kina och Hongkong. Parlamentet insisterar på att mänskliga rättigheter, med särskilt fokus på situationen i Hongkong, blir ett framträdande inslag på dagordningen för den kommande dialogen mellan EU och USA.

21. Europaparlamentet konstaterar att Folkrepubliken Kinas politik att överge principen om ”ett land, två system” i hög grad lett till avståndstagande från folket i Taiwan, och betonar sin vilja att samarbeta med internationella partner för att hjälpa till att säkra demokratin i Taiwan.

22. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, Folkrepubliken Kinas regering och parlament samt den särskilda administrativa regionen Hongkongs chefsminister och lagstiftande församling.